

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Мозгової Ярослави Павлівни
«Організаційно-педагогічні умови подолання освітніх втрат на рівні
загальної середньої освіти в Україні в умовах війни та відбудови»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки**

Актуальність дослідження. Проблема подолання освітніх втрат на рівні загальної середньої освіти набуває особливої наукової ваги у зв'язку з трансформацією національної освітньої системи в умовах війни та потребою її повоєнного відновлення. Кризові обставини спричинили зміну форматів здобуття освіти, фрагментацію навчального досвіду учнів, перерозподіл ролей і функцій усіх суб'єктів освітнього процесу, що, своєю чергою, актуалізує необхідність переосмислення концептуальних, нормативно-правових і організаційно-педагогічних засад освітнього процесу.

Феномен освітніх втрат як міждисциплінарне явище досліджується в межах педагогіки, психології, соціології освіти, освітнього менеджменту, економіки освіти. Водночас наявні наукові доробки переважно зосереджені на окремих аспектах – діагностиці навчальних втрат, упровадженні дистанційного навчання, психоемоційній підтримці учасників освітнього процесу, – тоді як проблема комплексного обґрунтування організаційно-педагогічних умов подолання освітніх втрат у єдності стратегічного, управлінського, дидактичного, цифрового та партнерського вимірів залишається недостатньо опрацьованою у вітчизняній педагогічній науці. Це зумовлює потребу теоретичного узагальнення та інтеграції наявних підходів у цілісну систему, релевантну українському контексту – одночасному веденню збройного протистояння й підготовці до освітньої відбудови.

Необхідність наукового розв'язання проблеми освітніх втрат співвідноситься з принципами, закладеними у ключових міжнародних рамкових документах: програмі RAPID (World Bank, UNESCO, UNICEF, 2022), мінімальних стандартах Міжнародної мережі з освіти в надзвичайних ситуаціях (INEE, 2024), Цілях сталого розвитку 4 (SDG 4), Декларації про безпечні школи (2015), концепціях Teaching at the Right Level та High-Impact Tutoring, а також нормами українського законодавства: законами України «Про освіту» (2017), «Про повну загальну середню освіту» (2020), Державним стандартом початкової освіти (постанова Кабінету Міністрів України № 87 від 21.02.2018, у редакції постанови № 688 від 24.07.2019), Державним стандартом базової середньої освіти (постанова Кабінету Міністрів України № 898 від 30.09.2020), Стратегічним планом діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року «Освіта переможців» (наказ МОН України № 1149 від 16.08.2024).

Проблема організаційно-педагогічних умов подолання освітніх втрат у єдності стратегічного, управлінського, дидактичного, цифрового та

партнерського вимірів не отримала цілісного наукового розроблення у вітчизняній педагогічній науці, що уможливорює виокремити низку *суперечностей* між:

– гострою суспільною потребою в системному подоланні освітніх втрат та відсутністю науково обґрунтованих організаційно-педагогічних умов, здатних забезпечити ефективний процес відновлення навчальних досягнень учнів в умовах тривалого збройного конфлікту;

– наявністю міжнародних рамок і рекомендацій щодо подолання освітніх втрат та недостатньою їх адаптацією до специфіки української загальної середньої освіти у воєнний і відбудовний час;

– усвідомленням педагогічними працівниками необхідності цілеспрямованої роботи з подолання освітніх втрат та браком методичного й дидактичного інструментарію для діагностики, моніторингу та компенсації таких втрат;

– потребою у забезпеченні неперервності освіти для різних категорій учнів (внутрішньо переміщених осіб, учнів у прифронтових та деокупованих районах, здобувачів за кордоном) та недостатнім науково-методичним забезпеченням процесу управління освітніми втратами в умовах децентралізованої освітньої системи.

Таким чином, актуальність визначеної проблеми, недостатній ступінь її теоретико-методологічного опрацювання у вітчизняній педагогічній науці та виявлені суперечності зумовили вибір теми дисертаційного дослідження: **«Організаційно-педагогічні умови подолання освітніх втрат на рівні загальної середньої освіти в Україні в умовах війни та відбудови».**

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертаційної роботи відповідає науковому напрямку кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка «Інноваційність розвитку вищої педагогічної освіти у міждисциплінарному вимірі» (державний реєстраційний номер 0121U000123).

Тему дисертації затверджено Вченою радою Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (протокол № 6 від «25» квітня 2024 р.).

Об'єкт дослідження: процес подолання освітніх втрат на рівні загальної середньої освіти в Україні в умовах війни та відбудови.

Предмет дослідження: організаційно-педагогічні умови подолання освітніх втрат на рівні загальної середньої освіти в Україні в умовах війни та відбудови.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати організаційно-педагогічні умови подолання освітніх втрат на рівні загальної середньої освіти в Україні в умовах війни та відбудови.

Для досягнення зазначеної мети передбачено виконання таких **завдань**:
1) з'ясувати сутність, структуру та взаємозв'язок ключових понять проблеми освітніх втрат у національному та міжнародному академічному дискурсі;

2) охарактеризувати нормативно-правовий контекст функціонування загальної середньої освіти в Україні в умовах війни та відбудови;

3) дослідити трансформації змісту загальної середньої освіти в Україні в умовах збройної агресії як чинник подолання освітніх втрат;

4) виявити характер прояву освітніх втрат учнів та потреби педагогічних працівників прифронтових областей України шляхом проведення емпіричного дослідження;

5) обґрунтувати організаційно-педагогічні умови подолання освітніх втрат у загальній середній освіті в Україні в умовах війни та відбудови;

6) розробити рекомендації щодо подолання освітніх втрат на рівні загальної середньої освіти для груп стейкхолдерів.

Хронологічні межі дослідження охоплюють період від 2014 року – початку збройної агресії Російської Федерації проти України, який зумовив виникнення феномена освітніх втрат на тимчасово окупованих територіях, – до 2026 року включно, з особливим фокусом на період повномасштабного вторгнення (з 24 лютого 2022 року). Емпіричний компонент дослідження проведено у 2025 році.

Методологічною основою дослідження становлять загальнонаукові та теоретико-концептуальні положення філософії та теорії освіти щодо сутності, змісту й структури освітніх втрат як педагогічного явища та умов їхнього подолання в загальній середній освіті; системний, компетентнісний, особистісно-орієнтований і діяльнісний підходи як теоретичне та практичне підґрунтя дослідження; дослідницька парадигма відновлення освіти в умовах і після збройних конфліктів, представлена у концепціях Education in Emergencies та Learning Recovery; положення щодо організаційно-педагогічних умов подолання освітніх втрат на рівні загальної середньої освіти в Україні в умовах війни та відбудови.

Теоретичну основу дослідження становлять наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених із ключових проблем дослідження. Концептуальний контекст розвитку української освіти окреслено в роботах В. Кременя; концепт педагогічних умов у вітчизняній педагогічній традиції розроблено в працях І. Зязюна, О. Савченко, С. Сисоєвої. Проблему освітніх втрат, їх природи та вимірювання досліджували зарубіжні вчені: М. Кухфелд, Б. Беттгаузер, А. М. Бах-Мортенсен, П. Енгзелл, Е. Ганушек, Л. Весманн, Г. Псахаропулос, Г. Патрінос, П. фон Гіппель, Л. Т. Хионг, Т. На-Джаттурас. Українські аспекти освітніх втрат та стан загальної середньої освіти в умовах збройного конфлікту системно проаналізовано в роботах О. Локшиної, О. Топузова, М. Головка, Т. Швець, Л. Хоружої. Організаційно-педагогічні засади відновлення освіти в кризових умовах представлені в концепціях міжнародних організацій (Світовий банк, ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ). Доказову базу ефективності освітніх інтервенцій закладено в роботах А. Банерджі, С. Коула, Е. Дуфло, Л. Ліндена. Теоретичні засади управління освітою в умовах надзвичайних ситуацій розроблено в межах концепцій «Освіта в надзвичайних ситуаціях» та підходів RAPID і «Навчай на відповідному рівні» (TaRL).

Методи дослідження. Для досягнення мети та вирішення поставлених завдань використано комплекс методів: *теоретичні* – аналіз, синтез, порівняння, узагальнення та систематизація наукових джерел для вивчення стану розробленості проблеми, уточнення термінологічного поля та обґрунтування організаційно-педагогічних умов подолання освітніх втрат; *бібліометричний аналіз* для характеристики динаміки наукового інтересу до проблеми освітніх втрат; *контент-аналіз* нормативних актів для вивчення регуляторного забезпечення освіти в умовах воєнного стану; *порівняльний аналіз* для систематизації міжнародного досвіду подолання освітніх втрат; *емпіричні* – анкетування педагогічних працівників, діагностичне тестування учнів для визначення рівня та характеру освітніх втрат; *статистичні* – кількісна та якісна обробка емпіричних даних, методи математичної статистики для верифікації результатів дослідження. Емпіричний компонент дослідження локалізовано у трьох прифронтових областях України (Донецькій, Сумській, Харківській) як критичних кейсах прояву освітніх втрат і виконує ілюстративно-верифікаційну функцію щодо теоретично обґрунтованих положень, не передбачаючи статистичної генералізації на національному рівні.

Експериментальна робота проводилася на базі закладів загальної середньої освіти Харківської, Сумської та Донецької областей. У дослідженні взяли участь 745 учнів 5–9 класів та 328 педагогічних працівників. Емпіричні дані зареєстровано у міжнародному репозиторії Zenodo, що відповідає принципам відкритої науки.

Джерельну базу дослідження становлять:

- міжнародні документи з освіти у надзвичайних ситуаціях та відновлення навчання (Мінімальні стандарти INEE, рамки RAPID та GRE, Декларація про безпечні школи, Конвенція ООН про права дитини);
- аналітичні матеріали та звіти міжнародних організацій (Світовий банк, ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ, OECD, GCPEA, Education Cannot Wait);
- нормативно-правові акти України: закони України «Про освіту» (2017), «Про повну загальну середню освіту» (2020), державні стандарти початкової та базової середньої освіти, накази Міністерства освіти і науки України, постанови Кабінету Міністрів України, укази Президента України, Стратегічний план діяльності МОН до 2027 року «Освіта переможців» (2024), проект Закону України № 14104 (2025);
- аналітичні матеріали українських інституцій (Інституту педагогіки НАПН України, УЦОЯО, ДСЯО, УІРО, Освітнього омбудсмена України, аналітичного центру Cedos);
- наукові публікації (монографії, статті, тези) зарубіжних та українських науковців з проблем освітніх втрат, методологічних засад їх вимірювання, доказово обґрунтованих практик подолання та постконфліктного відновлення освіти.

Наукова новизна та теоретичне значення дослідження полягають у тому, що *вперше* у вітчизняній педагогічній науці обґрунтовано комплекс організаційно-педагогічних умов подолання освітніх втрат на рівні загальної

середньої освіти в Україні в умовах війни та відбудови, що охоплює сім взаємопов'язаних умов, об'єднаних у п'ять кластерів (стратегічно-нормативний, організаційно-управлінський, дидактичний, цифровий і партнерсько-мережевий), та функціонує на чотирьох рівнях (державному, регіональному / громадському, рівні закладу освіти, індивідуальному рівні учня); обґрунтовано авторське визначення поняття «освітні втрати» стосовно рівня загальної середньої освіти в Україні як інтегрованого педагогічного поняття, що позначає процес і результат негативних змін в освітній сфері, які проявляються на трьох взаємопов'язаних рівнях: індивідуальному, інституційному та системному; виокремлено основні тенденції розвитку загальної середньої освіти в Україні в умовах збройної агресії, що характеризуються кумулятивним та взаємозалежним характером (зменшення контингенту учнів та інституційної мережі закладів загальної середньої освіти; трансформація форм організації освітнього процесу (метрошколи, підземні школи, цифрові освітні центри); фрагментація навчального досвіду між різними категоріями учнів; диференціація освітніх результатів за територіями та соціально-демографічними чинниками; інтенсифікація психоемоційних чинників впливу на учасників освітнього процесу); охарактеризовано етапи нормативного реагування держави на освітню кризу: захисний нормативний каркас (2014–2022 рр.) та чотирирівневу архітектуру нормативного регулювання (з лютого 2022 р.), що включає оперативне нормативне реагування, стратегічне планування відновлення та оновлення змісту освіти, регулювання в умовах тривалого воєнного стану, середньострокове стратегічне планування; охарактеризовано підходи до вимірювання освітніх втрат у міжнародному досвіді: психометричний підхід, метод різниці-в-різницях (difference-in-differences), економетричний підхід, Education Recovery Scorecard, а також інструменти моніторингу прогресу учнів; розроблено тристадійну дорожню карту реалізації комплексу (стабілізація → адаптація → трансформація) з визначеними вимірюваними критеріями переходу між етапами та системою індикаторів ефективності для кожної умови. *Уточнено класифікацію освітніх втрат (предметні, метапредметні, соціально-комунікативні, психоемоційні); взаємозв'язок ключових понять дослідження («освітні втрати», «навчальні втрати», «навчальні прогалини», «освітні розриви») через встановлення їхньої ієрархічної підпорядкованості та диференціацію за масштабом охоплення, методом виявлення і перспективою вирішення. Подальшого розвитку набули теоретичні засади адаптації міжнародних рамок (RAPID, TaRL, High-Impact Tutoring) до умов функціонування загальної середньої освіти України; підходи до організації освіти в різних умовах здобуття в контексті подолання освітніх втрат.*

Практичне значення дослідження полягає у створенні програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників «12 кроків до подолання освітніх втрат» (Семинар-тренінг «12 кроків до подолання освітніх втрат», ГО «DOCCU»); відеолекції «Освітні втрати» курсу «Базовий: Відновлення освіти на деокупованій території»; навчальних матеріалів для подолання освітніх втрат на рівні початкової освіти з української мови, математики, курсу «Я

досліджую світ»; рекомендацій щодо подолання освітніх втрат на рівні загальної середньої освіти для груп стейкхолдерів.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено у діяльність низки організацій, що підтверджується відповідними довідками: окремі розробки лягли в основу Зеленої та Білої книг із відновлення освіти на деокупованих територіях (Благодійний фонд «Солом'янські котики», довідка вих. № 1225/01Д від 11 грудня 2025 року); матеріалів для подолання освітніх втрат для учнів 1–9 класів (Філія Фонду фінської церковної допомоги в Україні, довідка вих. № 120925-1 від 12 вересня 2025 року); програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників (ГО «DOCCU», довідка вих. № 150426-1 від 15 квітня 2026 року).

Висновки і рекомендації, зроблені на основі дисертаційного дослідження, можуть бути використані: при розробці національної стратегії подолання освітніх втрат; в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти педагогічними працівниками; в програмах післядипломної педагогічної освіти; в роботі органів державної влади, місцевого самоврядування, керівників закладів освіти та міжнародних організацій, що забезпечують підтримку української освіти в умовах війни та відбудови.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дисертаційного дослідження висвітлено у виступах, доповідях і повідомленнях на наукових та науково-практичних конференціях різного рівня: VI Міжнародна наукова конференція «Науковий простір: актуальні питання, досягнення та інновації» (Київ, 2023); VI Міжнародна науково-теоретична конференція «The current state of development of world science: characteristics and features» (Лісабон, Португалія, 2023); V Міжнародна науково-теоретична конференція «The driving force of science and trends in its development» (Ковентрі, Велика Британія, 2023); V Міжнародна науково-практична конференція «Scientific Practice: Modern and Classical Research Methods» (Бостон, США, 2023); VI Міжнародна науково-практична конференція «Theoretical and Empirical Scientific Research: Concept and Trends» (Оксфорд, Велика Британія, 2024); V Міжнародна наукова конференція «Інтелектуальний ресурс сьогодення: наукові задачі, розвиток та запитання» (Чернівці, 2025); II Міжнародна науково-практична конференція «Професійна компетентність педагога: методологія, теорія, методика, практика» (Одеса, 2025); II Науковий форум-конференція «United perspectives» (Харків, 2026); V Міжнародна наукова конференція «Інтелектуальний ресурс сьогодення: наукові задачі, розвиток та запитання» (Черкаси, 2026); IX Міжнародна науково-теоретична конференція «Technologies and Strategies for the Implementation of Scientific Achievements» (Стокгольм, Королівство Швеція, 2026); VII Міжнародна науково-практична конференція «Theoretical and practical aspects of modern scientific research» (Сеул, Республіка Корея, 2026); XVIII Міжнародна науково-практична конференція «Теорія і практика сучасної науки та освіти» (Львів, 2026); XI Міжнародна науково-теоретична конференція «Scientific forum: theory and practice of research» (Сан-Франциско, США, 2026). Окремі розробки лягли в основу Зеленої та Білої книг із

відновлення освіти на деокупованих територіях (БФ «Солом'янські котики»); матеріалів для подолання освітніх втрат для учнів 1–9-х класів (ГО «DOCCU», Філія Фонду фінської церковної допомоги в Україні); програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників (ГО «DOCCU»).

Публікації. Зміст і результати дисертаційного дослідження висвітлено у 20 наукових працях, з них: 5 статей у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України; 15 публікацій, у яких додатково висвітлено наукові результати дисертації).

Наукові статті, опубліковані у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України

1. Мозгова Я. П. Стан дослідження проблеми освітніх втрат під час літніх канікул у світовій науковій думці. *Академічні візії*. 2024. Вип. 35. e-ISSN: 2786-586X. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18883970>

2. Мозгова Я. П. Стан дослідженості проблеми освітніх утрат і освітніх розривів у зарубіжній науковій думці. *Академічні візії*. 2024. Вип. 38. e-ISSN: 2786-586X. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18884042>.

3. Мозгова Я. П. Мінімізація освітніх втрат і розривів українського учнівства в умовах війни шляхом використання онлайн-ресурсів. *Педагогічна Академія: наукові запис*. 2025. № 18. ISSN 2786-9458-online. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18904487>.

4. Мозгова Я. П. Educational content as a tool for overcoming learning losses and gaps in wartime conditions. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2026. С. 90–104. ISSN: 2414-9799. DOI: <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2026.01/090-104>.

5. Мозгова Я. П. Стандарти міжнародних організацій в імплементації програм для надолуження освітніх втрат. *Вісник науки та освіти (Серія «Педагогіка»)*. 2026. С. 2331–2347. ISSN: 2786-6165 Online. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2\(44\)-2331-2347](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2(44)-2331-2347).

Публікації, у яких додатково висвітлено наукові результати дисертації

1. Мозгова Я. П. Відновлення національної освіти на деокупованих територіях: огляд досліджень громадського сектору й державних установ. *Науковий простір: актуальні питання, досягнення та інновації*: матеріали VI Міжнародної наукової конференції. Київ, Україна, 2023. С. 414–417.

2. Мозгова Я. П. Restoration of national education in liberated territories: youth reintegration in Donetsk. *The current state of development of world science: characteristics and features*: Materials of VI International Scientific and Theoretical Conference. Lisbon, Portuguese Republic, 2023. P. 193–194.

3. Мозгова Я. П. Elements of propaganda in educational programs implemented by the aggressor country in the occupied territories of Ukraine. *The driving force of science and trends in its development*: Materials of V International Scientific and Theoretical Conference. Coventry, United Kingdom, 2023. P. 152–153.

4. Мозгова Я. П. Overcoming the narratives of the aggressor country in temporarily occupied territories of Ukraine through the renewal of content of general

secondary education. *Scientific Practice: Modern and Classical Research Methods: Materials of V International Scientific and Practical Conference*. Boston, USA, 2023. P. 292–293.

5. Мозгова Я. П. Extracurricular education as a factor in the educational reintegration of students from the de-occupied territories. *Theoretical and Empirical Scientific Research: Concept and Trends: Materials of VI International Scientific and Practical Conference*. Oxford, United Kingdom, 2024. P. 352–354.

6. Мозгова Я. П. Стан дослідженості проблеми подолання освітніх втрат у світовій науковій думці. *Інтелектуальний ресурс сьогодення: наукові задачі, розвиток та запитання: матеріали V Міжнародної наукової конференції*. Чернівці, Україна, 2025. С. 424–427.

7. Мозгова Я. П. Розвиток компетентностей педагогів для подолання освітніх втрат в Україні. *Професійна компетентність педагога: методологія, теорія, методика, практика: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції*. Одеса, Україна, 2025. С. 243–245.

8. Мозгова Я. П. Conceptual frameworks and innovative practices for measuring and overcoming learning losses in secondary education. *United perspectives: Materials of II Scientific conference-forum*. Харків, Україна, 2026. С. 47–50.

9. Мозгова Я. П. Національні стратегії подолання освітніх втрат: світовий досвід задля України. *Інтелектуальний ресурс сьогодення: наукові задачі, розвиток та запитання: матеріали V Міжнародної наукової конференції*. Черкаси, Україна, 2026. С. 253–261.

10. Мозгова Я. П. National strategies for overcoming educational losses: Global experience for Ukraine. *Technologies and Strategies for the Implementation of Scientific Achievements: Materials of the IX International Scientific and Theoretical Conference*. Stockholm, Kingdom of Sweden, 2026. P. 239–241.

11. Мозгова Я. П. Lessons from Ukraine: Scalable approaches to overcoming learning loss in crisis-affected education systems. *Theoretical and practical aspects of modern scientific research: Materials of VII International Scientific and Practical Conference*. Сеул, Корея, 2026. С. 234–237.

12. Мозгова Я. П. Освітні втрати як педагогічна проблема. *Теорія і практика сучасної науки та освіти: матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції*. Львів, Україна, 2026. С. 17–19.

13. Мозгова Я. П. Experience of Middle East countries in overcoming learning loss in crisis-affected education systems: key highlights for Ukraine. *Scientific forum: theory and practice of research: Materials of XI International Scientific and Theoretical Conference*. San Francisco, USA, 2026. P. 293–295.

14. Мозгова Я. П. Система організаційно-педагогічних умов подолання освітніх втрат у закладах загальної середньої освіти в умовах війни та відбудови. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2026. Вип. 3 (45). С. 2051–2063. ISSN: 2786-6300 Print. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-3\(45\)](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-3(45)).

15. Мозгова Я. П. Організаційно-педагогічні умови подолання освітніх втрат як чинник розвитку людського капіталу в умовах війни та відбудови.

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною науковою працею, в якій відображено власні ідеї та розробки автора. Усі теоретичні положення, висновки та рекомендації сформульовано здобувачем особисто. Ідеї, положення і результати досліджень інших авторів, використані в роботі, мають відповідні посилання. Особистий внесок здобувача полягає в: теоретичному обґрунтуванні поняттєво-термінологічного апарату дослідження; бібліометричному аналізі динаміки наукового інтересу до проблеми освітніх втрат; систематизації та адаптації міжнародних рамок подолання освітніх втрат до умов загальної середньої освіти України; розробленні й проведенні емпіричного дослідження у трьох прифронтових областях України (Харківській, Сумській, Донецькій); обґрунтуванні організаційно-педагогічних умов подолання освітніх втрат та описі кластерної моделі.

Структура та обсяг дисертаційної роботи. Дисертація складається з анотацій українською та англійською мовами, списку публікацій, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (373 позиції, із них 217 – англійською мовою) і додатків. Основний текст дисертації викладено на 200 сторінках, загальний обсяг роботи – 328 сторінок.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація виконана фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури.

Дотримання здобувачем академічної доброчесності в дисертації та наукових публікаціях, у яких висвітлено наукові результати дисертації. На підставі вивчення тексту дисертації і наукових публікацій, результатів автоматизованої перевірки на плагіат (коефіцієнт подібності у дисертації – 4,13 %; у 7 наукових публікаціях – від 0,25 % до 2,19 %; довідка Бібліотеки Київського столичного університету імені Бориса Грінченка від 20 квітня 2026 р., автоматизований звіт спеціалізованого програмного засобу «StrikePlagiarism») та їх експертної оцінки, встановлено, що дисертація і наукові публікації виконані самостійно, не містять академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, самоплагіату. Усі використані здобувачкою у тексті дисертації власні наукові праці без посилання на ці праці були попередньо опубліковані з метою висвітлення в них основних наукових результатів дисертації та вказані в анотації дисертації.

Відповідність змісту дисертації галузі знань та спеціальності. Зміст дисертації відповідає галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Рішення.

1. Дисертація Мозгової Ярослави Павлівни «Організаційно-педагогічні умови подолання освітніх втрат на рівні загальної середньої освіти в Україні в умовах війни та відбудови», подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні

науки, є завершеною, самостійною роботою, що містить науково обґрунтовані результати, актуальність, наукову новизну, теоретичне та практичне значення і відповідає п. 6–9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», затвердженого Міністерством юстиції України 03.02.2017 за № 155/30023.

2. Дисертація Мозгової Ярослави Павлівни та наукові публікації, в яких висвітлено наукові результати дисертації, виконано на належному науковому рівні з дотриманням академічної доброчесності.

3. Мозгова Ярослава Павлівна на високому рівні оволоділа методологією наукової та педагогічної діяльності, набула теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей. Здобувачка вільно володіє матеріалом.

4. Рекомендувати дисертацію Мозгової Ярослави Павлівни «Організаційно-педагогічні умови подолання освітніх втрат на рівні загальної середньої освіти в Україні в умовах війни та відбудови» до публічного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді для присудження Мозговій Я.П. ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Головуюча –

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри освітології та
психолого-педагогічних наук
Факультету педагогічної освіти
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка

Людмила ХОРУЖА

